

STATENS BARNEHUS
Et tverrfaglig kompetansehus

Hamar

Årsmelding 2012

Innledning

Statens barnehuset Hamar dekker fylkene Hedmark, Oppland og de deler av Akershus som omfatter Romerike politidistrikt. I det geografiske området er det 61 kommuner med til sammen 638000 innbyggere (2011). Det er om lag 156000 barn og unge under 19 år. Alle barnehusets medarbeidere er ansatt i Hedmark politidistrikt, men har likelydende samarbeidsavtaler og samarbeidsarenaer med Vestoppland, Gudbrandsdal og Romerike politidistrikter.

Barnehuset Hamars overordnede målsettinger er

- å opparbeide en faglig sterk erfarings- og kunnskapsbase gjennom selvstendig rådgiving og behandlingsarbeid, og være en faglig spydspiss innenfor vårt fagområde
- å oppnå bedre ivaretagelse av barnet og øke rettssikkerheten ved å sette barnet i sentrum for en organisatorisk modell
- å bidra til at hjelpeapparatet i større grad våger å rådføre seg ved at de har et fagkompetent miljø tilgjengelig i sin nærhet
- å bidra til at hjelpeapparatet i større grad klarer å gi fullgod hjelp
- at alle involverte parter skal kunne nås under samme tak
- at barnet i utgangspunktet bare skal behøve å fortelle sin historie én gang før iverksetting av tiltak
- å legge til rette for bedre samarbeid mellom de ulike faginstansene
- å bidra til økt kompetanse og forskning

Vår hovedoppgave er å minske totalbelastningen for barn som skal følges opp i forbindelse med mistanke om seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner. For å oppnå dette ivaretar Statens barnehus Hamar følgende deloppgaver:

Dommeravhør

Utgangspunktet for barnehusets engasjement i en sak med et barn eller en voksen psykisk utviklingshemmet er at det foreligger en anmeldelse der det fremkommer mistanke om at vedkommende har vært utsatt for vold i nære relasjoner eller seksuelle overgrep. Også barn og unge hvor det foreligger en anmeldelse med mistanke om kjønnslemlestelse kan avhøres ved barnehuset. Dommeravhørene reguleres gjennom Forskrift om dommeravhør og observasjon. Det er tingrettene og politiet som er ansvarlig for dommeravhørene. Barnehusets tilrettelegger for selve gjennomføringen.

Medisinske undersøkelser

I de medisinske undersøkelsene fokuserer legen på alt fra sporsikring og dokumentasjon av ferske skader til vurdering av eldre skader m.v. Undersøkelsen kan også ha til formål å få bekreftet at kroppen er hel og uten skader.

Det er mulig å få gjennomført en isolert medisinsk undersøkelse ved barnehuset uten at det foreligger en anmeldelse.

Behandling og oppfølging

Grunnlaget for videre behandling/oppfølging er den samtalen/kartleggingen som følger etter et gjennomført dommeravhør.

Anonyme drøftinger

Rådgivere ved barnehuset tilbyr bistand til drøftinger av anonyme saker vedrørende bekymringer der det er mistanke om at barn og unge kan være utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner.

Undervisning

Barnehusets ansatte bidrar med faglig foredrag rundt tema vold og overgrep rettet mot barn/unge. Innholdet i foredragene blir tilpasset de konkrete bestillingene.

Konsultasjonsteamet for Hedmark og Oppland

Fra 1.1.12 overtok Statens barnehus Hamar ansvaret for Konsultasjonsteamet for Hedmark og Oppland. Teamet har møter ved barnehuset en gang pr måned.

Personal, bemanning, kompetanse og endringer i 2012

2012 var et år med relativt stor bemanningsmessig endring. Barnehuset hadde fortsatt 5 fast stillinger til sammen. Kompetanse, bemanning og endringer ble som følger:

- En klinisk barnevernspedagog med videreutdanning innen familierapi og veiledning. Hun er faglig leder ved barnehuset og har vært ansatt siden oppstart.
- En sykepleier og jordmor. Hun sluttet 1.10.2012. Stillingen ble omgjort og utlyst som leder for barnehuset.
- En psykologspesialist med fordypningsområde klinisk barne- og ungdomspsykologi. Han sluttet ved barnehuset 1.9.2012 etter å ha vært med helt fra oppstart. Han ble erstattet med en psykolog som begynte i stillingen 01.12.2012
- En sosionom med videreutdanning i familierapi og etnisitet og barnevern. Hun har jobbet innen psykisk helsevern, samt kommunalt og statlig barnevern i mange år.
- En klinisk barnevernspedagog og familierapeut ble midlertidig ansatt med fokus på gjennomføring av dommeravhør etter at psykologspesialisten sluttet.
- En førstekonsulent med ansvar for IKT og merkantile funksjoner.
- En tidligere politimann og administrasjonssjef i politiet er midlertidig ansatt som administrativ leder for barnehuset.

Ansatte ved Statens barnehus Hamar pr 31.12.2012. Bak fra venstre: Eli Furuholt, Kari Rostad, Gunn Sissel Gulbrandsen og Normann Nikolaisen. Foran: Håkan Svennbeck og Rune Hagen Haugen.

Funksjon og oppgaver

Statens barnehus er et frivillig tilbud. Dette gjelder for alle barnehusets brukere; politiet, tingrettene og andre samarbeidspartnere, samt barna og deres foresatte. Det betyr at tilbudet ved Barnehuset må oppleves å være kvalitativt bedre enn alternativet for å bli foretrukket. Dette stiller selvfølgelig store krav til oss som jobber ved Statens barnehus.

Barn og foresatte

Barnehuset gir alltid tilbud om en kort samtale med barn og foresatte umiddelbart etter at dommeravhøret er ferdig. Innholdet og lengden av denne samtalen kan variere mye, men ofte handler det om å trygge både foreldre og barn når det gjelder hva som kan være vanlige reaksjoner den nærmeste tiden. Alle får tilbud om å komme igjen til en ny samtale, og det videre tilbudet blir alltid utformet i samarbeid med det enkelte barn eller den enkelte familie. Reiseavstander og tidligere etablerte behandlingsrelasjoner kan bety at barnet eller familien ikke kan ta imot, eller trenger, bistand fra Barnehuset. Det er også noen barn/unge som ikke ønsker oppfølging, eller som ikke ønsker det akkurat nå. I noen av disse tilfellene kan det være at de foresatte ønsker bistand, noe de da får tilbud om.

Hjelpeapparatet

Barnehuset tilbyr det vi har valgt å kalle et lavterskeltilbud til det øvrige hjelpeapparatet og instanser som jobber med barn og ungdom. Det vil si at barnehager, skoler, kommunalt barnevern eller andre kan ta kontakt med Barnehusets rådgivere for å drøfte en problemstilling eller sak. Hva det er behov for å drøfte kan være svært forskjellig. En barnehage kan sitte med en bekymring rundt et barn som viser en seksualisert atferd eller som snakker om hendelser som kan tyde på at det utøves vold i hjemmet. En kommunal barnevernstjeneste kan sitte med en utrednings sak hvor de ønsker å drøfte hvorvidt saken bør anmeldes til politiet eller ikke. Skoler kan ringe og be om undervisning i spesielle tema uten at det er relatert til et spesielt barn eller en hendelse. Alle disse henvendelsene blir håndtert anonymt. De fleste konsultasjoner tas på telefon, men noen ganger er det mest hensiktsmessig at vi reiser ut og møter de det gjelder, eller de kommer til barnehuset. Det er viktig å understreke at mange av de kommunene vi samarbeider med, er små kommuner hvor denne typen saker kanskje opptrer en sjelden gang. Det er ikke å forvente at lokalt politi, barnevern eller barnehageansatte sitter på oppdatert kunnskap om hvordan disse sakene håndteres på en best mulig måte.

Barnehuset skal være et lokalt og lett tilgjengelig kompetansehus hvor man kan henvende seg og få den bistand som er nødvendig for å håndtere sakene til beste for barna. Foreldre og barn kan også henvende seg til barnehuset for å få råd, men vi tilbyr ikke behandling til andre barn og foresatte enn i de sakene hvor barnet har vært i avhør. Det er ikke et krav at avhøret har vært gjennomført ved barnehuset. Også barn og foresatte hvor avhøret er gjennomført i tingrettens lokaler er velkommen til Statens barnehus Hamar.

Utadrettede aktiviteter i 2012

Statens barnehus Hamar har også i 2012 lagt stor vekt på å være til stede for å møte våre samarbeidspartnere. Dette arbeidet har i hovedsak foregått ved at vi har deltatt på eksternt arrangerte konferanser, seminarer, møter og lignende med fagpersoner fra ulike etater som jobber med barn og unge.

I barnehusets første år hadde man fokus på barnehusets rolle og oppgaver. I 2012 har etterspørselen i hovedsak hatt faglig fokus på barn og unge som har vært utsatt for vold og/eller overgrep.

Temaene har vært:

- Hvordan snakke med barn i vanskelige situasjoner
- Konsekvenser hos barn og unge som utsettes for omsorgssvikt, vold og overgrep
- Meldeplikt
- "Tørre å se det og hva gjør du?"
- Medisinske undersøkelser

I oktober arrangerte barnehuset, sammen med politiet og barneavdelingen ved Sykehuset innlandet en fagkonferanse med stor deltagelse i Oppland og Hedmark. Temaet var omsorgssvikt og vold mot barn.

I siste halvdel av 2012 inviterte barnehuset til fagdager for påtalejurister, etterforskere og avhørere ved alle politidistriktene tilknyttet barnehuset. Temaet for undervisningen var medisinske undersøkelser, - viktighet og nødvendighet i saker der det er mistanke om at barn kan ha vært utsatt for vold og/eller overgrep. Undervisningen var i regi av Sosialpediatrisk avdeling ved Ullevål universitetssykehus.

Statens Barnehus Hamar i mediebildet

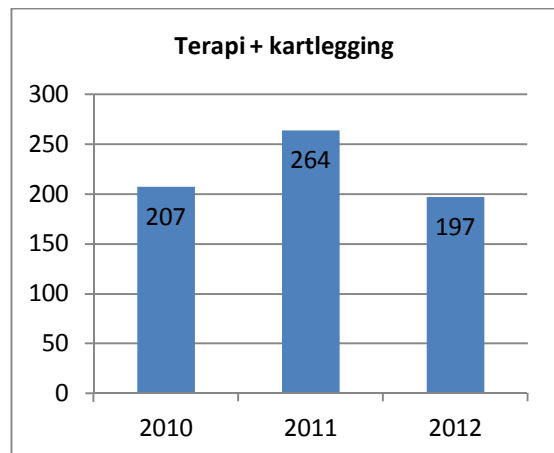
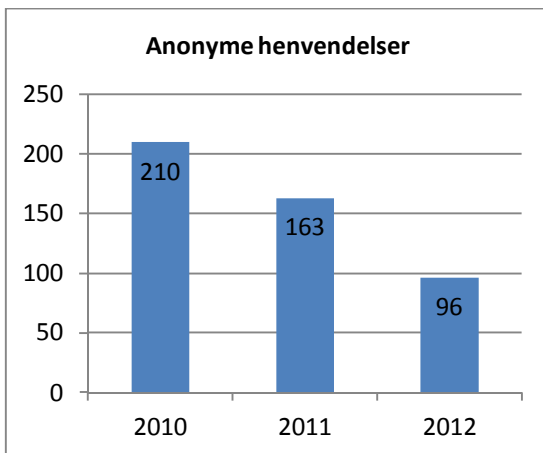
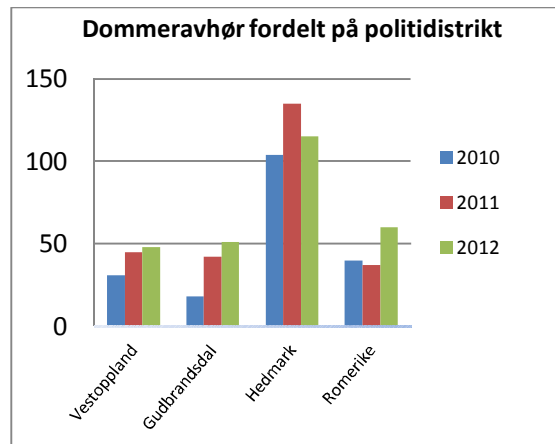
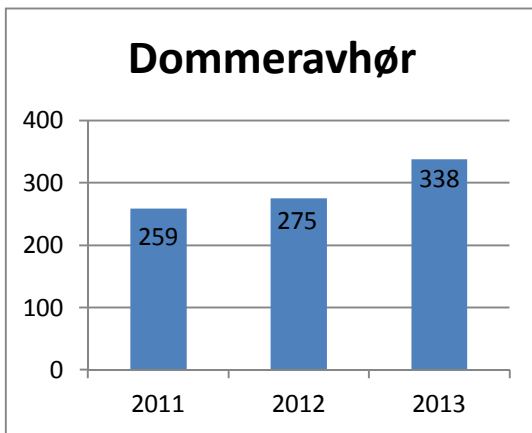
Barnehuset Hamar har hatt pågang fra ulike medier i 2012. Det er grunn til å anta at mye av dette må sees i sammenheng med store overgrepssaker innenfor vårt geografiske ansvarsområde. Sentrale temaer har vært:

- Hvordan barnehusene jobber med oppfølging og behandling
- Hvordan snakke med barn om seksuelle overgrep og vold i nære relasjoner
- Samarbeid mellom ulike etater i kommunene – taushetsplikt versus meldeplikt

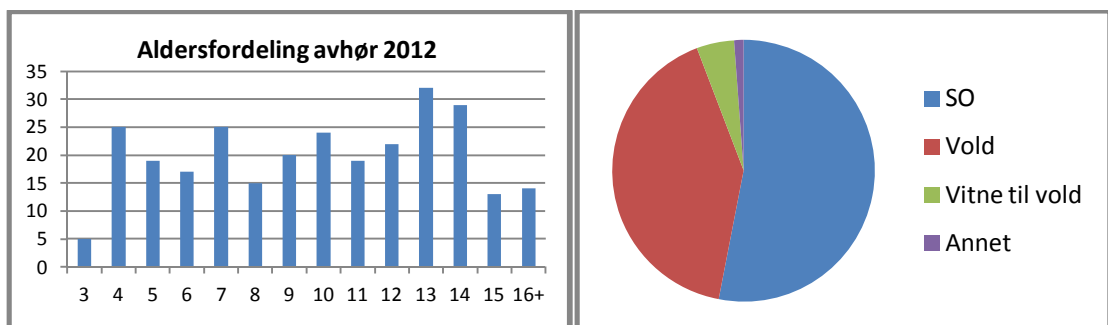
Barnehuset Hamar har deltatt i intervju sammenheng både i TV, radio og i lokale aviser.

Statistikk

Antallet medisinske undersøkelser ved Barnehuset i 2012 er 15. Dette er på nivå med tidligere år.

Den kjønnsmessige fordelingen for de som har gjennomført dommeravhør er 57 % jenter og 43 % gutter.

Tidsfrist for dommeravhør

Straffeprosslovens § 239, fjerde ledd, fastsetter en frist på 2 uker fra anmeldelsestidspunkt til dommeravhør er gjennomført. Det viser seg svært vanskelig å få en kvalitativt bra angivelse av faktisk forbrukt tid med de systemene barnehusene har tilgang til. Dette skyldes blant annet kompleksiteten i mange av sakene der tidspunktet for en måling av frist (anmeldelsestidspunktet) blir uklart. Ved en manuell gjennomgang, ender man med et tidsforbruk på 44 dager for seksuelle overgrep og 45 dager for vold i nære relasjoner. På grunn av usikkerheten må dette sees på som en angivelse av et nivå og ikke et eksakt tidsforbruk.

13 av dommeravhørene var tidsforbruket under 2 uker. Av disse var 7 seksuelle overgrepssaker og 6 voldssaker.

Bare i noen få tilfeller ble avhør forskjøvet på grunn av kapasitetsproblemer ved barnehuset.

Utfordringer 2013

Gjennomføring av medisinske undersøkelser ved barnehusene krever en særskilt kompetanse hos de som utfører oppgaven. Vi har tidligere vært avhengig av samarbeid med Sosialpediatrisk avdeling ved Ullevål universitetssykehus i Oslo. Undersøkelsene ble gjennomført ved barnehuset en avtalt dag pr måned. I andre halvdel av året ble ansvaret for de medisinske undersøkelsene overtatt av Sykehuset innlandet, barneavdelingen ved Lillehammer sykehus. En lege derfra fikk nødvendig spesialkompetanse ved å hospitere ved bla. a. Ullevål universitetssykehus. Med den nye ordningen ble det gjennomført medisinske undersøkelser ved barnehuset hver 3. uke. Dette representerer i utgangspunktet en forsterkning av tilbudet i forhold til kvantitet, men det er liten tvil om at det faglig sett er behov for en ytterligere styrkning. Tilbudet om å gjennomføre medisinske undersøkelser er markedsført overfor politidistriktene, men fortsatt er det slik at etterspørselen er lav. Med kunnskap om hvor viktig slike undersøkelser er både for etterforskningen og straffesaken, og ikke minst for barnet, blir det en utfordring i 2013 å arbeide for at antallet gjennomførte undersøkelser øker.

En videre utvikling og ytterligere kvalitetsforbedring av det tilbudet barnehuset kan gi overfor den aktuelle brukergruppen er en sentral målsetting for 2013.

Statens barnehus Hamar skal også i 2013 arbeide for et godt og fruktbart samarbeid med lokale barnevern og institusjoner innen psykisk helsevern. Dette ivaretas gjennom det daglige arbeidet i enkeltsaker og samarbeidsmøter, og ved deltagelse på seminarer og konferanser innen fagfeltet.

Statens barnehus Hamar vil videreføre arbeidet med formidling av vår rolle og våre arbeidsoppgaver i ulike fora, foreninger og institusjoner.

